

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การประเมินผลกิจกรรมของโครงการโฮเพอร์ ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยง โคและกระบือในประเทศไทยนั้น ปรากฏว่าสามารถประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยต่าง ๆ หรือสิ่ง ี้อำนาจต่อการส่งเสริมโครงการอยู่ในระดับต่ำก็ตาม การเลี้ยงโคและกระบือในหมู่บ้าน ต่าง ๆ ของชาวเขา มีการเลี้ยงทั้งแบบบุคคลและแบบกลุ่ม แต่ปัญหาที่พบก็คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงยัง ไม่ค่อยจะมีความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงและการดูแลรักษาเท่าที่ควรตั้งแก่โครงการใหม่ที่จะ เริ่มขึ้น การมีการอบรมและให้คำแนะนำในการเลี้ยงสัตว์แก่เกษตรกร โดยเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีความชำนาญ ทางด้านปศุสัตว์

การบริหารงานและการประสานงานนั้น ปรากฏว่าอยู่ในระดับที่มีความคล่องตัวและ ได้งานคุ้มทั้งปริมาณและคุณภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการโฮเพอร์ ทั้งนี้เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ระดับสนามและล่าแมลง มักจะเป็นสมาชิกของหน่วยงานสงเคราะห์จากองค์กรพัฒนา ชาวเขา คือคณะคริสตจักรแบพติสต์ล่าหู่ในประเทศไทย (Thailand Lahu Baptist Convention: TLBC) คณะคริสตจักรแบพติสต์กะเหรี่ยงในประเทศไทย (Thailand Karen Baptist Convention: KBC) คณะกรรมการที่ปรึกษาอาข่า (Akha Advisory Committee: AAC) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะคือ หน่วยงานดังกล่าวควรหาโอกาสที่จะมีความร่วมมือและประสานงาน ในด้านวัตถุประสงค์และปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกัน รวมทั้งการวางข้อกำหนดพื้นฐานในการให้การสนับสนุนระบบการส่งต่อ ของสัตว์ (Passing on the gift system) ต่อไป หลังจากที่มีการจัดให้ปัจจัยการผลิตตลอด จนถึงอำนาจต่อการส่งเสริมปศุสัตว์ของโครงการโฮเพอร์ได้สิ้นสุดลง

สำหรับโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลา ควรต้องดำเนินต่อไป แม้ว่าผลผลิตที่ได้รับจะ ไม่สูงดังที่ได้ตั้งความมุ่งหมายเอาไว้ การเลี้ยงปลาให้ถือว่าเป็นกิจกรรมใหม่สำหรับชาวเขา และ ยังต้องการเวลาในการที่จะปรับปรุงให้เหมาะสม กับสภาพทางกายภาพและสังคมของชาวเขา โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลานี้ยังมีประโยชน์อย่างยิ่งคือ เป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่สามารถ จัดหามารับบริโภคได้โดยตรง สำหรับโคและกระบือนี้จะถูกขาย เมื่อได้เงินมาเกษตรกรอาจจะนำ เงินจำนวนนี้ไปซื้ออาหารโปรตีนหรือไม้ซอกก็เป็นได้

สิ่งที่ยังบกพร่องอยู่มากในการดำเนินโครงการก็คือ ในพื้นที่ที่มีการเก็บข้อมูล แม้ว่าจะ มีข้อมูลเป็นจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับโครงการ แต่ก็ยากที่จะรวบรวมให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันกับแหล่ง

อื่น ๆ ข้อเสนอแนะที่สำคัญก็คือ ทางโครงการจะต้องหาผู้ช่วยที่มีความสามารถในการจัดระบบ การเก็บและบันทึกข้อมูล และให้ข้อมูลนี้สอดคล้องกับข้อมูลในระดับหมู่บ้านและระดับสำนักงานของ คณะคริสตจักรแบปติสต์ลาหู่ในประเทศไทย คณะคริสตจักรแบปติสต์กะเหรี่ยงในประเทศไทย คณะกรรมการที่ปรึกษาอาช่าและโครงการไฮเพอร์

สำหรับโครงการส่งเสริมการเลี้ยงตั้นนั้น ไม่เสนอให้ทำต่อไป เว้นเสียแต่ว่าจะมี เจ้าหน้ำที่ส่งเสริมที่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ในภาที่รับผิดชอบ

ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการอบรมนั้น แม้ว่าจะมีการอบรมให้แก่เกษตรกรในหลาย ๆ ด้าน แต่ก็ยังไม่มีการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ทราบถึงความต้องการในการฝึกอบรม และยังไม่มีการติดตามผลสำเร็จของการจัดฝึกอบรม ข้อเสนอแนะก็คือจะต้องมีการศึกษาอย่างเป็น ทางการในเรื่องดังกล่าว และการศึกษานี้ควรกระทำโดยหน่วยงานอื่นที่มีวิชา คณะคริสตจักร แบปติสต์ลาหู่ในประเทศไทย คณะคริสตจักรแบปติสต์กะเหรี่ยงในประเทศไทย และคณะกรรมการ ที่ปรึกษาอาช่า ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ทราบถึงความต้องการของเกษตรกรที่แท้จริง